

Isamu Noguchi tereprendezési művészete és alkalmazása játszótéri környezetben

Tóth Eszter Flóra

Tájrendező és Kertépítő mérnöki, alapképzés, nappali munkarend

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Belső témavezető: (Dr. Eplényi Anna, egyetemi docens, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék)

Külső témavezető: (név, beosztás, munkahely megnevezése)

Tartalmi kivonat

A szakdolgozat Isamu Noguchi japán–amerikai szobrászművész játszótéri munkásságát mutatja be, különös tekintettel annak filozófiai hátterére, formanyelvi sajátosságaira és kortárs tájépítészeti vonatkozásaira. A kutatás indítéka Noguchi humanista és kísérletező szellemiségének megismerése, valamint annak feltárása, hogy a szobrászati térformálás miként válhatott a közösségi terek, ezen belül a játszóterek emberközpontú megújításának eszközévé. A dolgozat célja, hogy elemezze Noguchi életútját, téralkotói filozófiáját és játszótérterveit, továbbá megvizsgálja, hogyan érvényesülnek ezek az elvek a kortárs nemzetközi és hazai játszótértervezésben.

A kutatás módszertana nemzetközi szakirodalmak, archív fotók és interjúk feldolgozásán, valamint terepi megfigyeléseken alapul. A vizsgálat hét Noguchi által tervezett és nyolc kortárs játszóteret elemez, formaleltár, saját szempontrendszer, viselkedéstérképek és SWOT-analízis segítségével. Az összehasonlítások során a játszóterek formai, térhasználati és közösségi jellemzőit értékeltem.

Eredményeim szerint Noguchi játszóterei nem kötődnek egyetlen stílushoz: minden alkotása új térkísérlet, amely a szobrászat és a tájépítészet határán mozog. Terepplasztikai tudatosan komponált, szimbolikus formák, amelyek a mozgást, a felfedezést és az interakciót ösztönzik. Művei a funkciót meghaladó, filozófiai és művészeti értelmezéssel bíró „játszható szobrok”. Játszóterein a modern és organikus formák együttesen jelennek meg, a gyerekek számára szabad és kreatív játéktérként. A kortárs külföldi és hazai példák formai letisztultságukban és hasonlítanak Noguchi szemléletéhez, közvetlen hatása azonban csupán néhány projektben azonosítható. A mai játszóterek elsősorban tájépítészeti jellegűek, formáikat a helyi geológia és

táj inspirálja, míg Noguchi alkotásai autonóm művészi térformák, amelyekben a természet szimbolikusan jelenik meg.

A terepi megfigyelések és elemzések alapján megállapítható, hogy a tereprendezett játszóterek több szinten fejtenek ki hatást: funkcionálisan a szabad mozgás és a kreatív játék lehetőségét biztosítják, társadalmi szinten a közösségi együttműködést erősítik, edukációs szinten a természeti és művészeti szemlélet fejlesztését segítik, várostervezési szinten pedig hozzájárulnak a mentális jólléthez. A vizsgálatok megerősítették, hogy a játszóterek fejlődése szoros kapcsolatban áll a 20. századi társadalmi és művészeti változásokkal, valamint a városi élet újfajta, emberközpontú igényeivel.

Összegzésként megállapítható, hogy Isamu Noguchi munkássága úttörő jelentőségű a tájépítészet és a játszótértervezés történetében. Szobrászati szemléletű térformálása ma is érvényes választ ad a városi élet mentális, társadalmi és környezeti kihívásaira. A dolgozat rámutat arra, hogy a művészet, a természet és az ember kapcsolatát középpontba állító, humanista és kísérletező megközelítés inspirációt nyújthat a jövő emberközpontú, közösségépítő és esztétikai értéket közvetítő játszótereinek tervezéséhez.